afgiftekantoor
: 2140
Borgerhout 1

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
27(4), april 2002

MKA

in dit nummer :
scholziet uit australië
mka op het internet : evaluatie

mineralogische kring antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963 **Statuten** : nr. 9925, B.S. 17 11 77
Zetel : Ommeganckstraat 26, Antwerpen **BTW-nummer** : 687 082 474
Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redacteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Betalingen
Belgie : **contributie :** bankrekening 789-5809102-81
andere betalingen : bankrekening 789-5809102-81 of postrekening 000-1155095-19.
Nederland : **alle betalingen :** girorekening (NL) 51 91 10.
Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

NUTTIGE ADRESSEN

Fred BALCK, Rustoordlei 58, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6515879. <fred.balck@belgacom.net>
Bestuurder.
Hugo BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03 4408987.
<h.bender@skynet.be> Bestuurder, secretaris, ledenadministratie.
Paul BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03 4408987.
<h.bender@skynet.be> Bestuurder, technische realisatie Geonieuws.
Guido CORNELIS, Schijfstraat 81, B-2020 Antwerpen. Tel. 03 2386262. <guidocornelis@pandora.be >
Bestuurder, mineraal van de maand, jeugdwerking, excursies.
Richard DE NUL, Churchilllaan 330, B-2900 Schoten. Tel. 03 6587536. <rdn@pandora.be>
Werkgroep micromineralen.
Rik DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03 7706007. <rik.dillen@skynet.be>
Bestuurder, redacteur Geonieuws.
Axel EMMERMANN, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03 2953554. <axel.emmermann@pandora.be>
Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.
Jan JENSEN, Petrus Delenstraat 3, B-2390 Westmalle. Tel. 03 3117347. <jan.jensen@skynet.be>
Uitleendienst, Werkgroep Fotografie.
Emma OP DE BEECK, Churchilllaan 38, B-2900 Schoten. Tel. 03 6585434.
Vergaderingen RVB.
Mario PAUWELS, Boskouter 70, B-2070 Burcht. Tel. en fax 03 2531379.
Samenaankoop. Bankrekening 833-4694067-10 t.n.v. MKA vzw / Samenaankoop.
Herwig PELCKMANS, Cardijnstraat 12, 3530 Helchteren. Tel. 011 727715. <herwig.pelckmans@pandora.be>
Organisatie vergaderingen, contacten met sprekers.
Herman REYNDERS, Van de Reydtlaan 5, B-2960 Brecht. Tel. 03 6360606. <herman.reynders@belgacom.net>
Aktiviteiten Sint-Job-in-'t-Goor.
Guido ROGIEST, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6520232. <guido.rogiest@pandora.be>
Bestuurder, ondervoorzitter, public relations.
Mon SCHUYBROECK, Karel de VIe straat 11, B-2030 Antwerpen. Tel. 03 5424087.
Bibliotekaris.
Rik TAMBUYSER, Jan Samijnlaan 37, B-2100 Deurne. Tel 03 3250393
Determinatiedienst.
Paul TAMBUYSER, Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.
Fax 00 31 226 393560. <mineral@xs4all.nl>. Werkgroep edelsteenkunde. Webmaster.
Ineke VAN DYCK, Scheidingstraat 42, B-2610 Wilrijk. Tel. 03 8276736.
<ina.van.dyck@skynet.be> Werkgroep zeolieten.
Ludo VAN GOETHEM, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03 3215060.
Opvang nieuwe leden, public relations, vertegenwoordiging stads- en provinciebestuur.
Paul VAN HEE, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>
Bestuurder, voorzitter, coördinator beurzen en tentoonstellingen.
Annie VAN HEE-SCHOENMAEKERS, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914.
Penningmeesteres. <pvanhee@glo.be>
Albert VERCAMMEN, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Wilrijk. Tel. en fax 03 8273211.
Exposantenadministratie Minerant.

E-mail adres : mka@minerant.org **URL (WWW) : http://www.minerant.org/**

mka-kalender

Vrijdag 5 april 2002

Maandelijkse vergadering in het Kultuurcentrum Reinaert, Eikenlei 41 te 2960 Sint-Job-in-'t-Goor, om 20.30 h.

Frans Michiels
Nautilussen en ammonieten

Frans Michiels is ongetwijfeld de enige persoon in België die zo'n jarenlange ervaring heeft met ammonieten. Deze koppotigen kenden een enorme geologische en geografische verspreiding, en kwamen op het einde van hun bloeiperiode in de meest gekke vormen voor. De kans is groot dat je ook als mineralenverzamelaar bij het kappen wel eens een ammonietje tegenkomt. Hoe leefden deze dieren eigenlijk? Wat waren de gelijkenissen en verschillen met de nu nog levende Nautilussen ? Dat en nog veel meer zal Frans ons die avond met veel vuur en passie uit de doeken doen. U komt toch ook ?

Vrijdag 12 april 2002

Maandelijkse vergadering in zaal "OP-SINJOORKE" van de Vlaamse Jeugdherberg, Eric Sasselaan 2 te Antwerpen (d.i. langs de Singel/E17, tussen uitrit 4 en 5). Openbaar vervoer : tram 2 of 4.

19.30 h gelegenheid tot transacties, identificaties, tombola, afspraken voor privé-excursies, raadplegen van de bibliotheek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Aanbod van de maand : **scholziet-XX** uit Australië

20.30 h

Axel Emmermann
Het ontstaan van de elementen

Deze voordracht brengt ons terug naar onze "roots". Tien tot vijftien miljard jaar geleden kon je alleen waterstof en helium verzamelen ! In onze tijd beschikt de natuur over meer dan negentig chemische elementen om de meest complexe mineralen mee op te bouwen. Vanavond zal Axel ons uit de doeken doen hoe die diverse elementen ontstaan zijn... Wie de spreker kent weet dat het een boeiende voordracht zal worden. De anderen hebben dan ook geen excuus om niet te komen.

Titelpagina :
Les Mées, cheminées de Fées, ook genoemd "Les penitents de Fées. Dit natuurverschijnsel bevindt zich op een tiental kilometer ten zuiden van Valonne, aan de oever van de Durance (Departement Alpes de Haute Provence, Frankrijk). Foto A. Quadens.

Zaterdag 13 april 2002

Vergadering van de ***werkgroep edelsteenkunde*** in het lokaal Ommeganckstraat 26 te 2000 Antwerpen, van 9.30 tot 12.00 h.

Onderwerp :

Zondag 14 april 2002

Voor de MKA "glowhounds" : de **werkgroep fluorescentie** komt weer samen ten huize van Herwig Pelckmans, Cardijnstraat 12, Helchteren.

We bespreken het maken van een korte golf lamp die ook bijzonder handig zou moeten zijn als belichting voor fotografie. We bekijken ook een handspectrometer en het nut daarvan in de fluorescentie. Dit alles natuurlijk na het uitgebreid bekijken van Herwig's verzameling. De bijeenkomst wordt op Zondag 14 april gehouden. Aanvang om 14 uur en gedaan wanneer het afgelopen is (meestal rond 18u). Er is mogelijkheid tot ruilen en wellicht kopen van specimens voorzien (breng misschien uw draagbare SW-lamp mee, als u er eentje heeft). Wees zo vriendelijk Herwig te laten weten dat u komt (telefoon of e-mail : zie binnenkaft).

Wél vergaderingen in mei...!

Traditiegetrouw werd tot nu toe in mei wegens Minerant geen maand-vergadering, georganiseerd, noch in Sint-Job-in-'t-Goor, noch in Antwerpen en ook géén vergadering van de werkgroep edelsteenkunde. Omdat Minerant wegens een hele bende feestdagen dit jaar in april wordt georganiseerd zijn er wél vergaderingen in mei ! Maar eerst is er...

Minerant 2002

Week-end van 27 en 28 april 2002
Handelsbeurs, bij de Meir, Antwerpen

Minerant is gewoon een begrip geworden, zodat we U niet meer hoeven uit te leggen wat er allemaal te beleven valt. De opbrengst van Minerant is, zoals steeds, bestemd om het patrimonium van de vereniging te verrijken. Daarom doen we ook dit jaar een beroep op U om te helpen bij het gigantische werk dat de inrichting van een beurs met zich meebrengt.

1. *Helpende handen zijn welkom bij de opbouw, op vrijdag 26 april, vooral in de vroege ochtend, vanaf zowat kwart voor acht (jawel : 7.45 h) tot het gedaan is.*
2. *En op zondagavond 28 april is er gedurende korte tijd (van 18 tot ongeveer 21 h) volk nodig om alles op te ruimen.*

Publiciteit voor Minerant...

Het succes van Minerant 2002 hangt voor een groot deel af van de publiciteit. Zorg er zeker voor dat Uw familie, Uw kennissenkring, Uw firma, Uw collega's op het werk, Uw school en medestudenten op de hoogte zijn van de manifestatie en... er naar toe komen !

Wees voor één keer eens kwistig (in de positieve zin van het woord) met strooibiljetten en affiches. Heeft U er al eens over gedacht om in elke brief die U schrijft een strooibiljetje in te sluiten ? Wenst U meer van dit drukwerk dan volstaat een telefoontje of briefkaartje naar het secretariaat van de MKA of naar de heer P. Van hee, Marialei 43 te 2900 Schoten. Tel 03/645 29 14, e-mail <pvanhee@skynet.be>. En het spreekt voor zich dat de gegevens voor Minerant in je automatische handtekening onder je e-mails zitten !

mka-internet-nieuws

E-min, onze mineralogie-discussielijst

Paul Tambuyser

Discussielijsten zijn voor internetters geen nieuwigheid meer. Er zijn vele duizenden discussielijsten over heel veel verschillende onderwerpen her en der verspreid op het internet te vinden. Voor de niet-internetter nog even een korte omschrijving. Een discussielijst is op te vatten als een soort abonnement dat men neemt op e-mail-berichten over een bepaald onderwerp. Wanneer iemand een bericht naar de discussielijst stuurt, dan zorgt een centrale computer ervoor dat alle geabonneerden dat bericht ontvangen. De ontvangers van het bericht kunnen hun antwoord naar de lijst terugsturen en op die manier ontstaat er een levendige constructieve discussie en kunnen menige vragen worden opgelost.

In januari 2000 is de MKA gestart met een Nederlandstalige discussielijst met de mineralogie als gespreksonderwerp. We gaven deze gratis discussielijst de verkorte naam "e-min". Na zo'n 2 jaar wordt het tijd voor een korte evaluatie.

De bedoeling van e-min is om aan alle mineralenliefhebbers (ook niet-MKA leden) de gelegenheid te bieden om in contact te komen met andere (Nederlandstalige) mineralenverzamelaars in binnen- en buitenland. De MKA stuurt via e-min regelmatig informatie over onze activiteiten, onze hobby en over wat er op mineralengebied op het www gebeurt. Toch komt het overgrote deel van de berichten van de geabonneerden zelf. Die geabonneerden werden al gauw door iemand "e-minners" genoemd.

Het aantal e-minners groeide gestaag en de laatste maanden zijn we gemiddeld met zo'n 90-tal op e-min aanwezig. De geabonneerden zijn zowel leden als niet-leden van de MKA, Vlamingen en Nederlanders en zelfs enkele Nederlandstaligen in het buitenland (o.a. Italië en de Verenigde Staten)

In twee jaar tijd werden meer dan 1400 berichten rondgestuurd; dat is gemiddeld ongeveer een 58-tal berichten per maand (iets minder dan 2 per dag). Het leuke van onze discussielijst is dat deze berichten worden opgeslagen in een archief dat door de geabonneerden kan geraadpleegd worden. Een e-mailtje van maanden geleden kan op die manier nog eens herlezen worden.

Waarover er zoal op e-min gepraat wordt? Wel over eenvoudigweg zowat alle onderwerpen die de mineralenliefhebber bezighouden. Zo zijn er nogal wat berichten met betrekking tot mineralenvindplaatsen en het zelf zoeken, vragen met betrekking tot het determineren van mineralen, over vreemde mineralennamen waarover de vraagsteller geen tie kan vinden enz. Soms komen bepaalde gebieden uit de mineralogie aan bod, zeolieten, fluorescerende mineralen, edelsteenkunde en zelfs nu en dan eens een zijsprongetje naar de geologie. Dank zij e-min hebben sommigen al het boek gevonden waarnaar ze reeds lang op zoek waren of hebben ze een leuke mineralenruil kunnen doen. Wie iets aan te bieden heeft kan dat natuurlijk ook via e-min bekend maken.

Heeft u ook e-mail en bent u nog geen lid van e-min, schrijf u dan vandaag nog in. Hopelijk zal u er net zoveel plezier aan beleven als wij.

Voor meer informatie, raadpleeg de e-min pagina op onze website
http://www.minerant.org/MKA/e-min.html

gratis inschrijven kan o.a. door een blanco e-mail te sturen naar:
mineralogie-subscribe@topica.com

vroor meer inlichtingen kan u ook e-mailen naar:
paul.tambuyser@minerant.org

Virtual Quarry, de virtuele steengroeve van de MKA

Paul Tambuyser

In de beginjaren van onze aanwezigheid op het Internet bleek al heel snel de enorme mogelijkheden om, via e-mail, wereldwijd ruil- en andere contacten op te bouwen. Slechts een paar maanden nadat we met de MKA-website waren begonnen (juni, 1995) zijn we van start gegaan met de Virtual Quarry. Deze virtuele, zeg maar ingebeelde steengroeve, is een internationale ruilrubriek (een soort 'Vraag en Aanbod') voor verzamelaars op het Internet. Een voorbeeldje :

(Ad number 1201) 19/12/01

Fluorescent mineral museum
"Stuart Schneider" *stuart@wordcraft.net*

```
I have just finished adding 6 pages of fluorescent minerals to my website. I am
looking for nice New Jersey minerals such as Margaransonite, Johnbaumite,
Espirite, crystal rhodonite or rhodochrosite on fluorescent matrix, etc. Can do
some buying or trading.
```

De Virtual Quarry is ondertussen wereldwijd uitgegroeid tot een begrip onder mineralenverzamelaars. Veel verzamelaars van zowat overal ter wereld maken van de Virtual Quarry gebruik om mineralen te ruil of te koop aan te bieden om naar bepaalde mineralen te zoeken en om internationale contacten te leggen.

In de Virtual Quarry zijn volgende rubrieken aanwezig:

- minerals offered (aanbod van mineralen)
- mineral wanted (mineralen gezocht)
- gems (edelstenen)
- equipment (apparatuur en toebehoren)
- literature (literatuur, boeken, tijdschriften)
- contacts and miscellaneous (diverse contacten en varia)

De meeste advertenties vinden we steeds in de rubriek "minerals offered" terwijl de rubrieken over literatuur en instrumenten het laagst scoren. Gemiddeld krijgen we een 200-tal annonces per jaar (3 à 4 per week) in de Virtual Quarry. Deze annonces blijven 3 maand op deze webpagina staan vooraleer ze gewist worden.

Volgens onze statistieken wordt de Virtual Quarry per dag door gemiddeld zo'n 30-tal verschillende mineralenliefhebbers bekeken. De meeste van die Internetters zijn afkomstig uit de Verenigde Staten, gevolgd door Nederland, Italië, Duitsland, België, Canada, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en overige landen.

Heeft u wat te ruilen, of zoekt u tevergeefs naar een mineraal of naar iets mineralogisch wat-dan-ook, probeer het dan eens via onze Virtual Quarry.
(Ad number 1201) 19/12/01

De Virtual Quarry vindt u op onze website op volgend URL:
http://www.minerant.org/vq.html

En voor de liefhebbers van statistieken : onze Engelstalige homepage www.minerant.org werd sinds 1997 eventjes 134580 keer geraadpleegd, de Nederlandstalige pagina www.minerant.org/MKA 8213 keer, en de Virtual Quarry 42875 keer ! Dat onze homepage populair is bij mineralenverzamelaars hoeft dus geen betoog...

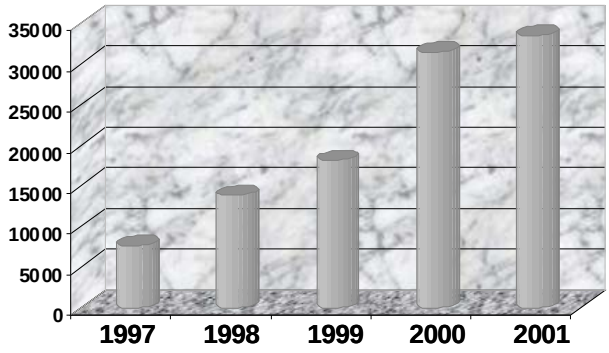

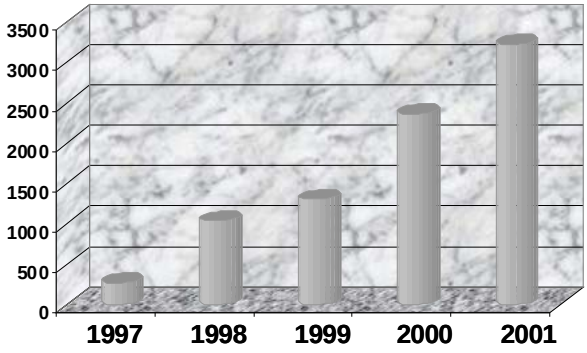

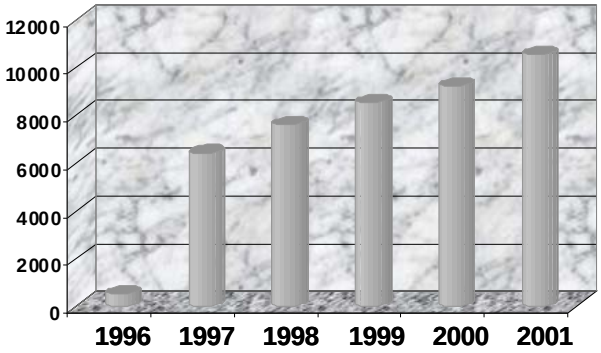

Linksboven : *www.minerant.org*
Rechtsboven : *www.minerant.org/MKA*
linksonder : *www.minerant.org/vg.html*

Geonieuws per e-mail

Rik Dillen

Sinds ongeveer twee jaar kunnen de leden van de MKA Geonieuws in elektronische vorm in de "bus" krijgen, bijna één maand voor het officiële, gedrukte exemplaar in de brievenbus valt. De voordelen zijn natuurlijk duidelijk : je bent vlugger op de hoogte van nieuwtjes, de beurzenkalender, aanbiedingen, en het kost je niets, zelfs geen moeite...
Om het de mensen die over een trage Internet-verbinding, een beperkte mailbox en/of over wat oudere software beschikken niet te lastig te maken wordt een versie in Word 6.0/95 doorgestuurd, zonder figuren en andere toeters en bellen.

Er wordt ook gedagdroomd om een versie van Geonieuws-in-kleur op het web te plaatsen, zodat onze leden de kleurfoto's kunnen downloaden en in hun exemplaar kleven.

Wie Geonieuws ook langs elektronische weg wil ontvangen stuurt zijn verzoekje naar rik.dillen@skynet.be.

mka-nieuws

Personalia

We vernamen het overlijden op 30 januari 2002 van de heer Erik Saeys, ex- MKA-lid en lid van de FMS (Fluorescent Mineral Society). Erik is 62 geworden. Hij was een begeesterd liefhebber van fluorescerende mineralen, en was in dat verband bezig met de installatie van drie grote kasten met de nodige fluorescentielampen. Hij heeft er helaas niet meer van kunnen genieten. Hij had een behoorlijke verzameling op het gebied van archeologie, paleontologie, geologie en mineralogie. Wij bieden langs deze weg zijn echtgenote, Mevrouw Greta Floren, en de ganse familie onze oprecht medeleven aan.

Reis naar Lavrion, Griekenland

Piet GELAUDE organiseert ook in 2002 mineralogische reizen naar Lavrion, Griekenland, voor de achttiende respectievelijk de negentiende keer al !

Er is een 15-daagse reis met vertrek op vrijdag 24 mei en 27 September, en u kan ook voor 8 dagen mee met vertrek op vrijdag 24 mei en 31 mei, 27 september, of 4 oktober.
Voor meer inlichtingen kan u terecht bij de heer Piet Gelaude, tel. of fax 00-32-(0)93771850 of e-mail <piet.gelaude@pandora.be>

Reis naar Slovakije

In de zomer 2002 worden 7-daagse reizen voor mineralenverzamelaars, per auto of bus, door Slovakije georganiseerd. De deelnemers komen zelf met de auto of minibus, met één vrije plaats voor de plaatselijke mineraloog. Er wordt gezorgd voor accommodatie. Voor meer details neemt u best per e-mail of fax contact op met de organisator (zie verder).

Er is gelegenheid tot verzamelen op beroemde en historische vindplaatsen, zoals Banská Štiavnica (Schemnitz) met scepterkwarts, amethyst en Cu-Pb-Zn-sulfiden, Ľubietová (Libethen) met libetheniet (type-vindplaats !), pseudomalachiet, ludjibaiet en euchroiet, de streek van Rožňava, met rhodoniet, sideriet, sulfiden, Dubník met opaal, Vechec met tridymiet enzovoort. De reis wordt begeleid door een mineraloog, en er is ook gelegenheid om mineralen aan te kopen bij handelaars en verzamelaars.

Naast storthopen, groeven en ontsluitingen wordt ook een middeleeuwse mijngalerij bezocht, een mineralogisch museum en het historische mijnstadje Banská Štiavnica .
Geïnteresseerden nemen rechtstreeks contact op met Dr. Pavel Uher, Department of Economic Geology, Faculty of Natural Sciences, Mlynská dolina G, SK-84215 Bratislava, Slovakia. Fax : + 00421 254777097, e-mail <geoluher@savba. savba.sk >

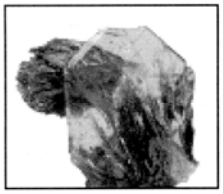

Mineral News
Vol. 17 No. 12
December 2001
The Mineral Collector's Newsletter
$2.00

Mineral News viert zijn 17de verjaardag!

Waar is de tijd dat ik me als kleine jongen afvroeg wat de spreuk "*Tempus fugit*" op onze staande klok wou zeggen. Na al die jaren blijft het een waarheid als een koe : de tijd vliegt (steeds sneller) voorbij. Het was dan ook met enige verbazing dat ik moest vaststellen dat het tijdschrift Mineral News reeds aan zijn 18de jaargang begonnen is. En vermits ook dit tijdschrift begon met jaargang 1, nummer 1; viert het dus zijn 17-jarig bestaan.

Zij die regelmatig de bib van de MKA uitpluizen, zullen ongetwijfeld het tijdschrift reeds in handen gekregen hebben. In feite valt het best te vergelijken met een krantje in A4 formaat, vol mineralogische informatie. Naast de bespreking van (nieuwe) vindplaatsen, nieuwe vondsten en nieuwe mineralen; bevat het ook verslagen van diverse beursbezoeken, die dan weer de nadruk leggen op nieuwe vondsten die tijdens deze beurzen te zien waren. Ook al zijn de regionale artikels meestal over Amerikaanse vindplaatsen en beurzen, toch verschijnen er ook geregeld pennevruchten voor en door Europese verzamelaars.

Het tijdschrift had en heeft nog steeds enkele minpunten: het wordt gedrukt in zwart-wit, en het is vrij duur voor wat het is. Zeker voor Europeanen, als je het bijvoorbeeld vergelijkt met wat je krijgt voor een Lapis-abonnement. Een abonnement op Mineral News, verstuurd via luchtpost, betaal je al gauw USD 34.00 (ongeveer € 38.60). Voor die prijs heb je 12 nummers (jawel, ook in de vakantiemaanden!) die elk zo'n 18 pagina's nieuws bevatten, gestoffeerd met enkele zwart-wit foto's. Lapis daarentegen is jaarlijks goed voor zo'n 600 vaak kleurrijke pagina's voor een vergelijkbare prijs. Een keuze is dus snel gemaakt.

Lanny Ream, de uitgever van Mineral News, heeft dit ongetwijfeld ingezien, en is met een originele oplossing voor dit probleem op de proppen gekomen. Uiteindelijk waren het vooral de druk- en verzendingskosten die het tijdschrift minder aantrekkelijk maakten, zeker voor het buitenland. Anderzijds hebben steeds meer mensen over de hele wereld toegang tot het web. Waarom zou hij potentiële abonnees dan ook niet de mogelijkheid bieden om Mineral News via internet aan te bieden? Geen problemen meer met drukken of verzenden, enkel nog op de website zetten en klaar is Kees! Bovendien is een dergelijke oplossing niet alleen voordelig voor de uitgever, maar ook interessant voor de bestemmeling: die heeft zijn nieuwsblad immers veel voordeliger, onmiddellijk beschikbaar na publicatie en kan het naar eigen keuze uitprinten en/of digitaal bewaren! Bij mijn weten is dit tot op heden het enige mineralogische tijdschrift (die naam waardig) dat zijn lezers zo in de elektronische watten legt!

In concreto biedt Lanny zijn digitale Mineral News aan tegen 12.00 USD (ongeveer 13.60 €) per jaar, waar ook ter wereld u zich bevindt. Daarenboven is de digitale versie waar mogelijk voorzien van talrijke kleurenfoto's, die de publicaties een heel aangenaam en

warm uiterlijk geven. Wie online gaat kan zich alvast verdiepen in een proefnummer, door te klikken op de "*View sample issue*"-link :
http://www.mineralnews.com/minnews/mnoinfo.html

Een elektronisch document kan anderzijds in sommige omstandigheden een lekker ouderwets tijdschrift niet echt vervangen. Lekker knus met enkele goede tijdschriften of een boeiend boek aan de open haard, een glaasje wijn binnen handbereik… u kent het gevoel ! Mineral News blijft dan ook in zijn oorspronkelijke, gedrukte vorm aanwezig in de MKA-bibliotheek, waar het door iedereen geraadpleegd kan worden.

Goed om weten :
De homepage van Lanny Ream Publishing bevat naast een beschrijving van de aangeboden producten, ook een zeer interessante link naar de Mineral Photo Index. Dit is een index van mineralenfoto's die van nut kunnen zijn bij het bestuderen en identificeren van mineralen en hun kristalvormen. Een aanrader voor uw *Favorieten* !
http://www.mineralnews.com/PhotoIndex.html

[Herwig Pelckmans]

beurzen en tentoonstellingen

19-20/4	SR	**BRATISLAVA.** Cultus-dom Kultury Ruzinov, Ruzinovska 28. 10-19/9-18 h. Beurs (M). <kameazdravie@szm.sk> *www.kamenazdravie.szm.sk*
19-21/4	I	**TORINO.** 9-20 h. Beurs. <agced@inwind.it>
20/4	CZ	**PRIBRAM.** Dum kulturny. 7-14 h. Beurs. <marcinikova@diamo.cz>
20/4	F	**PIERREVERT (04).** Salle polyvalente. *Ruil*-beurs.
20-21/4	H	**RUDABANYA.** Kulturhuis, Petofi Str. 22 (bij museum). 10-18/10-17 h. Beurs (M). <koorszag@mail.datanet.hu> *www.koorszag.hu*
20-21/4	D	**ASCHAFFENBURG.** Unterfrankenhalle, Seidelstr. 2. 11-17/10-17 h. Beurs (M).
20-21/4	CH	**LUZERN.** Ausstellungsgelände Allmend. 10-17 h. Beurs (M-F).
20-21/4	CH	**LA CHAUX-DE-FONDS.** Salle de Polyexpo, rue des Crétêts 149. 10-18/10-17 h. Beurs.
20-21/4	F	**PAU.** Foire exposition, Hall Aspe. Beurs (M-F).
20-21/4	F	**MONTIGNY-LE-ROI (52).** Salle des fêtes. *Ruil*-beurs.
20-21/4	F	**ROMANS-SUR-ISERE (26).** Salle de la Salamandre, Av. de la Déportation. Beurs.
20-21/4	F	**CREMIEU.** Salle des Sports. Beurs.
21/4	B	**AALST.** Stedelijk Onderwijsinstituut, Binnenstraat 7. 10-17 h. *Ruil*-beurs (M-F). Info : L. Laureys, Herderstraat 18, 0140 Temse. Tel. 03 7714317.
21/4	NL	**AMSTERDAM.** Sportcentrum universiteit, De Boelelaan 46 Amsterdam-Buitenveldert (bij RAI-station). 10-17 h. <evenement.administratie@gea-geologie.nl> *www.gea.geologie.nl*
21/4	D	**CHEMNITZ.** Veranstaltungszentrum FORUM, Brückenstr./Mühlenstrasse. 9-16 h. Beurs.
21/4	D	**KIRCHHAIN-MARBURG.** Bürgerhaus. 10-17 h. Beurs (M-F-J). <mwalter159080534@aol.com>
21/4	D	**LAHR.** Sulzberghalle. 10-18 h. Beurs (M).
21/4	D	**TRÖSTAU-WUNSIEDEL.** Gaststätte Siebenstern. 10-16 h. Beurs (M).
22/4	D	**LEHRTE-HANNOVER.** Kurt-Hirschfeld-Forum, Burgdorger Str. 16. Beurs (M-F).

27-28 april B ANTWERPEN. MINERANT 2002.
Handelsbeurs (Twaalfmaandenstraat, bij de Meir)
Toegang gratis, van 10 tot 18 h.

Info : De heer A. VERCAMMEN, Palmanshoevestraat 21
B-2610 Wilrijk. Tel. en fax 03 8273211.
E-mail : secretariaat@minerant.org
URL : www.minerant.org

27/4	H	**TATABANYA.** Gymnasium Bardos, Gal Itp. 701. Beurs (M). <cinivip@egon.gyaloglo.hu>
27-28/4	D	**BAD EMS LAHN.** Kursaal, Römerstr. 10-17 h. Beurs (M-F).
27-28/4	D	**BAD SÄCKINGEN.** Kursaal, Rudolf-Eberle-Platz. 10-18/11-17 h. Beurs (M-F-J-E).
27-28/4	D	**DRESDEN.** Messegelände, Ostrahege. Beurs (M-F). *www.kristall-galerie.de*
27-28/4	A	**NEUDÖRFL-WIENER NEUSTADT.** Restaurant Martinihof. 9-16 h. Beurs (M-F-E).
27-28/4	A	**SALZBURG-HALLEIN.** Salzberghalle. Beurs (M). <otto.lang@salzburg.co.at>, *www.mineralienmessen.at*
27-28/4	D	**ULM.** Donauhalle. Beurs (M-F). <mfbierweiler@gmx.de>
27-28/4	CH	**COURROUX-JURA.** Halle de gymnastique. 14-19/10.30-17 h. Beurs (M-F).
27-28/4	F	**SAINT-JUST-EN-CHAUSSEE (60).** Centre socio-Educatif, Rue de Beauvais.
28/4	D	**ALSDORF-AACHEN.** Rathaus, Hubertusstr. (bij B57). 11-17 h. Beurs (M-F).
28/4	F	**SAINT-JUERY (81).** Gymnase municipal, rue R. Salengro. *Ruil*-beurs.
3-5/5	CZ	**TISNOV.** Sokolovna & gymnazium. 14-20/8.30-18/8.30-16 h. Beurs (M). <sokoltisnov.min@wo.cz> *www.mineral.cz/tisnov*
4/5	D	**ILFELD-HARZ.** Hotel Zur Tanne. 10-17 h. Beurs (M).
4-5/5	CH	**BUCHS.** Berufsbildungszentrum. 10-18/10-17 h. Beurs (M-J). <silvio.graessli@bluewin.ch>
4-5/5	CH	**COURROUX/JURA.** Halle de gymnastique. 14-19/10.30-17 h. Beurs (M-F).
4-5/5	A	**DORNBIRN.** Kulturhaus. 9-17 h. Beurs (M-F).
4-5/4	F	**CHAMPAGNOLE (39).** Salle des Fêtes, Place Camille Prost. Beurs.
5/5	D	**DINGOLFING.** stadthalle. 11-17 h. Beurs (M).

5/5	D	**LÜBECK.** Mövenpick-Hotel, Willy-Brandt-Allee 1-5. 10-18 h. Beurs (M-F-E).
5/5	D	**OBERKIRCHEN.** Festhalle. 9-18 h. Beurs (M-F).
5/5	D	**PFORZHEIM.** Nagoldhalle dillweisenstein. 10-17 h. Beurs (M-F, géén J). <mineralien_imhoff@s-direktnet.de>
5/5	E	**MADRID.** ETS Ingenieros Minas, c/ Rios Rosas 23. Beurs (M-F-schelpen).
10-12/5	RO	**BUZAU.** Muzeul Judetean, Bd. N. Balcescu 50. 9-18/9-18.9-17 h. Beurs (M-F-E). <ampgar@bioge.ubbcluj.ro>
11-12/5	I	**VERONA.** Messegelände. Beurs (M-F). <zoist@tin.it> *www.veronamineralshow.com* Opgelet : deze beurs staat hier en daar (foutief) voor 4-5 april aangekondigd !
11-12/5	SL	**BISTRICA PRI TRZICU.** Beurs (M).
11-12/5	D	**ERFURT.** Thüringenhalle. 10-17 h. Beurs (M). Tentoonstelling "Thüringer Achate"
11-12/5	F	**THOUARS.** Centre Culturel J. Prévert. Beurs (M-F).
11-12/5	F	**ESPIRA DE L'AGLY (66).** Salle Joan Cayrol. Beurs.
11-12/5	F	**BEAUNE (21).** Halles de Beaune. Beurs.
11-12/5	F	**THOUARS (79).** Centre Culturel J. Prévert. Beurs.
12/5	D	**FREUDENSTADT.** Turnhalle. 9-17 h. Beurs (M-F) en tentoonstelling.
12/5	NL	**HEERLEN.** Corneliushuis, Heulstraat 2. 10-17 h. Beurs.
18/5	SK	**KOSICE.** Vychodoslov muzeum, Nam. Maratonu mieru 1. 9-16 h. Beurs (M).
18-19/5	F	**ISSOIRE.** Halle-aux-grains. Beurs (M-F).
18-19/5	F	**MONTCEAU-LES-MINES (71).** Centre d'Animation. Beurs.
18-21/5	GOS	**SINT-PETERSBURG.** Manege, 1 St.-Isaac sq. <info@gemworld.ru>

Gebruikte afkortingen : ***M*** ***mineralen*** ***F*** ***fossielen*** ***J*** ***juwelen***
S ***schelpen*** ***E*** ***edelstenen***

Hoewel deze beurzenkalender met de grootste zorg wordt samengesteld neemt de redactie van Geonieuws geen enkele verantwoordelijkheid met betrekking tot de juistheid van de gegevens. Vooraleer een reis te ondernemen om een beurs te bezoeken raden wij U aan contact op te nemen met de organisatoren of de gegevens op een andere manier te verifiëren. Gegevens m.b.t. de organisatoren van beurzen kan U in de meeste gevallen bekomen bij het secretariaat of de redactie van Geonieuws, liefst per e-mail.

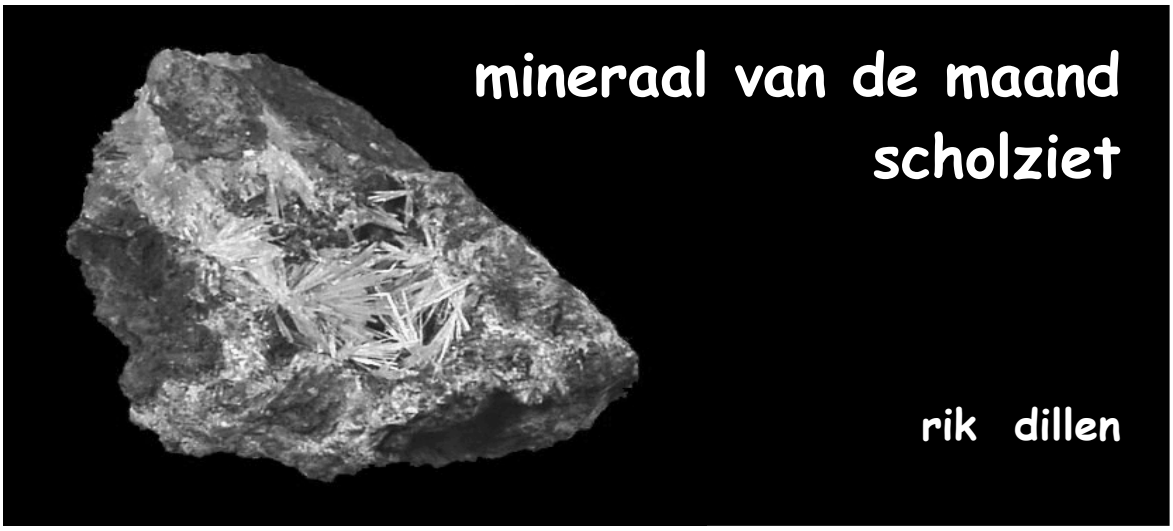

Scholziet is een calcium-zink-fosfaat dat luistert naar de formule $CaZn_2(PO_4)_2.H_2O$. Dit is echter niet het enige mineraal met deze formule : ook parascholziet heeft een identieke chemische samenstelling. Dat noemt men "polymorfie". Voor wie deze term beter wil leren kennen lassen we hier wat meer uitleg in. Wie het niet wil weten leest gewoon verder vanaf het einde van de insprong...

Men spreekt van polymorfie wanneer een substantie in twee of meer verschillende kristallografische structuren kan uitkristalliseren. Er zijn talloze welbekende voorbeelden.
Calciet en aragoniet, beide $CaCO_3$ zijn respectievelijk hexagonaal en orthorhombisch. Er bestaat trouwens nog een derde, veel zeldzamere polymorf, namelijk vateriet, met een hexagonale kristalstructuur. Wanneer je dacht dat aragoniet hexagonaal is, was je dus fout. Aragoniet is wel degelijk orthorhombisch, en de schijnbaar hexagonale kristallen zijn in feite drielingen, met een hexagonale vorm.
Pyriet en marcasiet, FeS_2 : kubisch resp. orthorhombisch
Zwavel en rosickyiet, elementaire zwavel, S : orthorhombisch resp. monoklien
Acanthiet en argentiet, Ag_2S : monoklien resp. kubisch. Argentiet is, zoals vroeger reeds in Geonieuws beschreven, slechts stabiel boven 177°C, en kan dus in je verzameling niet voorkomen (Ronald PRIDAY, 2001).
Rutiel, anataas en brookiet, TiO_2 : tetragonaal, tetragonaal (maar met verschillende roosterparameters) resp. orthorhombisch.
Kwarts, tridymiet, cristobaliet en coesiet, SiO_2 : trigonaal, monoklien/pseudohexagonaal, tetragonaal resp. monoklien

Welke van de mogelijke polymorfen gevormd wordt hangt af van de omstandigheden van temperatuur, druk, concentraties van de samenstellende elementen én van andere ionen (o.a. de pH of H^+-ionenconcentratie), gradiënten in al deze parameters enzovoort. Soms zijn de polymorfen stabiel in een gemeenschappelijk temperatuursgebied (bv. bij kamertemperatuur) (bv. calciet en aragoniet, het trio rutiel, anataas en brookiet), soms kunnen ze niet naast elkaar bestaan (bv. acanthiet en argentiet). Soms ook is een van beide in het beschouwde temperatuursinterval wat men noemt metastabiel, wat wil zeggen dat het vroeg of laat in de andere polymorf wordt omgezet. Dat kan uren, maanden, jaren, eeuwen en veel langer duren.

Men gebruikt ook wel de termen dimorf als het om twee structuren gaat, trimorf voor drie verschillende structuren. Bij materiaal dat goed uitgekristalliseerd is kan men in principe op zicht het onderscheid maken tussen polymorfen, door hun verschillende kristalvorm. Bij microkristallijn materiaal heeft men vaak een techniek als X-stralendiffractometrie nodig om het onderscheid tussen beide kristalstructuren te kunnen maken. Soms bestaan er ook truukjes, zoals de cobaltnitraat-test die toelaat het onderscheid te maken tussen calciet en aragoniet.

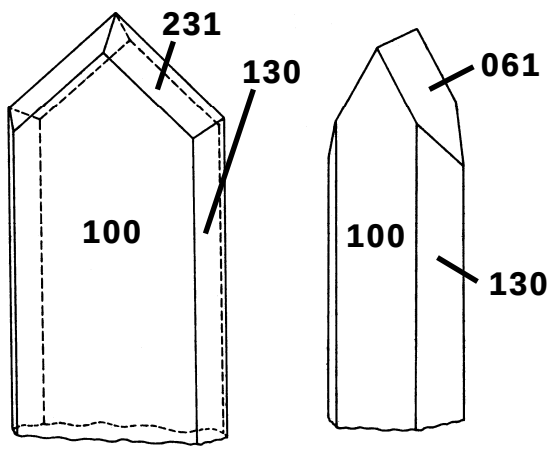

Scholzietkristallen van Reaphook Hill, Flinders Ranges, Australia. Naar Sturman et al. (1981).

Scholziet is orthorhombisch-dipyramidaal, met als assenverhouding a:b:c 0.772:1:0.299. De elementaire cel (dit is het kleinste stel moleculen dat nodig is om de volledige kristalstructuur te vormen) bestaat uit 12 formule-eenheden. Dit houdt in dat de elementaire cel is opgebouwd uit 12 $CaZn_2(PO_4)_2.H_2O$-moleculen. Het hoeft je dan ook niet te verwonderen dat de roosterconstanten (d.i. de afmetingen van de eenheidscel) vrij groot zijn, met a_0 = 17.149 Å, b_0 = 22.236 Å en c_0 = 6.667 Å. De kristalstructuur van scholziet verschilt vooral in de roosterconstante b_0, die bij parascholziet slechts 7.422 is, namelijk ongeveer één derde van de 22.236 Å bij scholziet. Een figuur van de ruimtelijke structuur van de eenheidscel wil ik de lezers besparen omdat ze zo ingewikkeld is dat er een paar pagina's tekst bijhoren om ze te kunnen begrijpen.

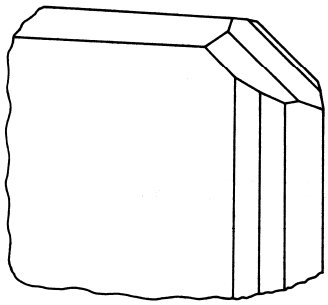

Een mengkristal scholziet-parascholziet (syntaxiale vergroeiing - zie tekst) van Hagendorf-Süd, Duitsland. Naar Sturman et al. (1981). We besparen je hier de Miller-indices van de vlakken...

En om de zaak, zoals gebruikelijk in de kristallografie, voldoende complex te maken werd vastgesteld dat kristallen van scholziet vaak lamellen van parascholziet bevatten. Dat werd o.a. expliciet vastgesteld aan scholziet van Hagendorf, Duitsland. Om de x aantal laagjes scholziet komen een aantal lagen voor met de structuur van parascholziet. Wanneer deze laagjes een oriëntatie hebben die netjes verband houdt met die van het gastheer-scholziet noemt men dat verschijnsel syntaxie (naar analogie met epitaxie

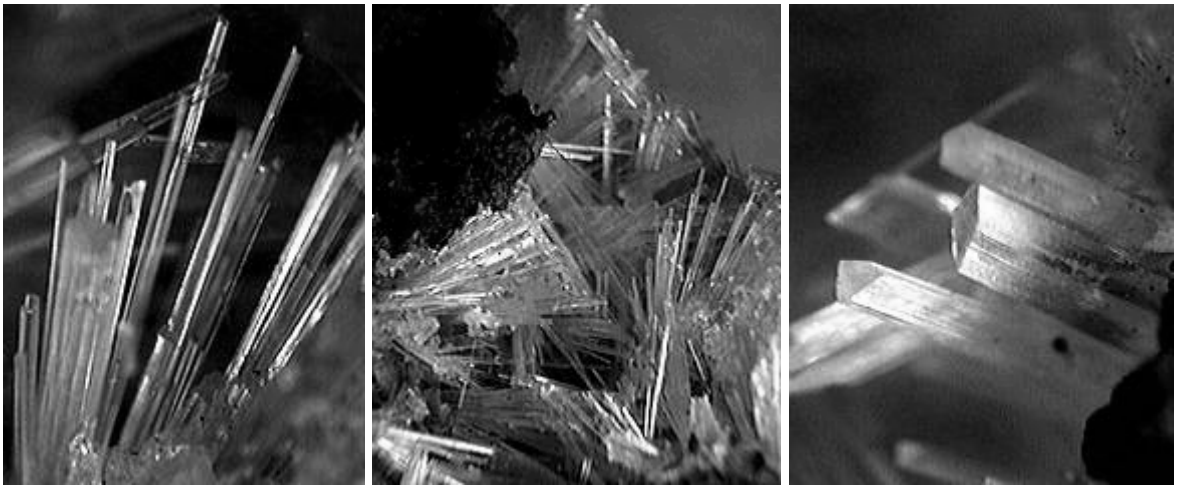

Scholzietkristallen van Reaphook Hill, Flinders Ranges, South-Australia. Foto's en copyright Ron Gibbs, op website www.theimage.com/mineral/scholzite/scholzite.html.

wanneer kristalletjes zich uitwendig ordenen). Als je van zo'n (meng-)kristal een X-stralendiffractogram zou opnemen zou je zowel de pieken van scholziet als die van parascholziet terugvinden. Soms zijn zulke kristallen zelfs macroscopisch te herkennen aan de hand van de uitwendige kristalvorm.

Tweelingvorming werd bij scholziet nog niet waargenomen. Kristallen vertonen meestal een duntabulaire tot prismatische habitus. Soms zijn langgerekte (tot enkele cm lang !) kristallen echt naaldvormig. Hoewel zoals hoger uitgelegd, de kristalvorm verschilt, zijn scholziet en parascholziet in de praktijk moeilijk op zicht van elkaar te onderscheiden. We vatten de fysische eigenschappen van scholziet samen in een tabelletje :

hardheid (Mohs)	3-3.5
densiteit	3.1 g/cm^3
breuk	oneffen
splijtbaarheid	geen waargenomen voorkeursplijtrichting
tenaciteit	bros
glans	uitgesproken glasglans
kleur	kleurloos (soms wat troebel, tot bijna wit)
streekkleur	wit

De naam scholziet werd in 1949 bedacht door niemand minder dan Hugo Strunz, ter ere van de Duitse chemicus en mineralenverzamelaar Adolph Scholz uit Regensburg. Scholz was een begeesterd verzamelaar. Zijn collectie, een van de beste vindplaatsgerichte verzamelingen van Beieren, is nu opgenomen in de Mineralogische Staatssammlung München.

Scholziet (en parascholziet) is een vrij zeldzaam mineraal. Het komt dus niet op zoveel plaatsen voor, maar hier en daar wel in significante hoeveelheden. Je kan grosso modo twee types van voorkomens onderscheiden : enerzijds zinkhoudende fosfaatpegmatieten en anderzijds oxidatiezones van zinkhoudende ertsafzettingen.

De typevindplaats voor beide mineralen is de pegmatiet van ***Hagendorf, Beieren, Duitsland*** : scholziet komt zowel in Hagendorf-Süd als in Hagendorf-Nord voor. Hier komen meestal mengkristallen voor van scholziet en parascholziet. Alleszins zijn zuivere

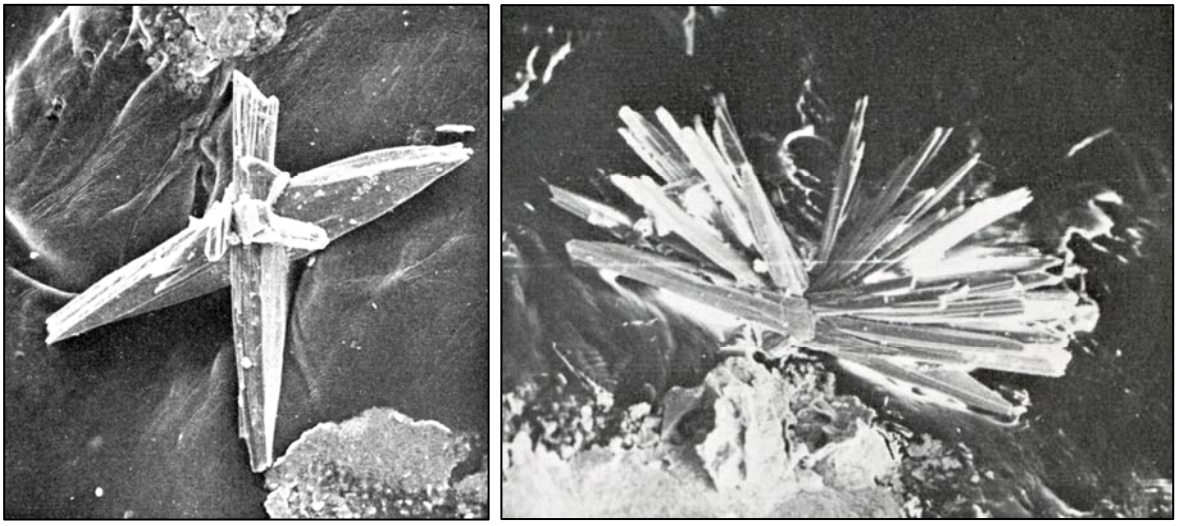

SEM-opnamen van aggregaatjes van scholzietkristallen van Richelle, België. Links kristallen tot 0.1-0.2 mm lang, rechts aggregaat ongeveer 0.7 mm breed. Naar Fransolet et al., 1974.

scholzietkristallen hier veel zeldzamer dan parascholziet. Scholziet is hier ontstaan bij de verwering van primaire fosfaten in de buurt van sfalerietafzettingen. Men vindt in de buurt ook andere interessante fosfaten, zoals phosphophylliet, hopeiet, parahopeiet, apatiet en vivianiet.
De enige andere Duitse vindplaats is ***Rammelsberg***, in de Harz.

In ***Tsjechië*** werd scholziet aangetroffen als primair fosfaat, samen met hurlbutiet en sfaleriet, in de pegmatiet van Otov, Domazlice. En ook in ***België*** werd scholziet aangetroffen, en wel in ***Richelle***. Het komt er zeer zelden voor op kwarts bevattende bruine korsten van ijzer(hydr)oxiden en ijzerfosfaten (Fransolet et al., 1974). De ongeveer 1 mm grote kristalletjes zijn kleurloos, soms met een lichtjes geelachtige schijn, en vormen soms mooie radiaalstralige aggregaatjes. In het gesteente worden talrijke sfalerietkorrels waargenomen, maar zonder waarneembaar rechtstreeks verband met de scholzietkristalletjes. Vergeleken met de kristallen van Reaphook Hill zijn het maar kleine spulletjes, maar de aggregaatjes zijn soms prachtig gevormd (foto's op de volgende pagina).

In de ***Verenigde Staten*** komt scholziet voor in de ***Battle Mountain***, Lander county, Nevada (kristalletjes tot 1 cm lang) en minuscule kristalletjes werden gevonden in de beroemde fosfaatpegmatiet van de ***Tiptop mine***, South Dakota.

In ***Zambia*** werden naaldvormige scholzietkristallen gevonden in de mijnen van ***Broken Hill.***

De absolute topper onder de scholzietvindplaatsen is natuurlijk ***Reaphook Hill, Flinders Ranges, South-Australia.*** Hier komen kleurloze tot witte, naaldvormige tot prismatische kristallen voor tot enkele cm lang (ook vertegenwoordigd in de specimens die als mineraal van de maand worden aangeboden !). Begeleiders zijn phosphophylliet, parahopeiet en chalcophaniet. Een opluchting voor de systematische verzamelaars : het gaat om een zeer kristallografisch-zuivere scholziet, die dus géén of nauwelijks parascholziet bevat. Zeer veel kleinere scholzietkristalletjes werden overigens elders in Australië gevonden, nl. ***Milgun Station.***

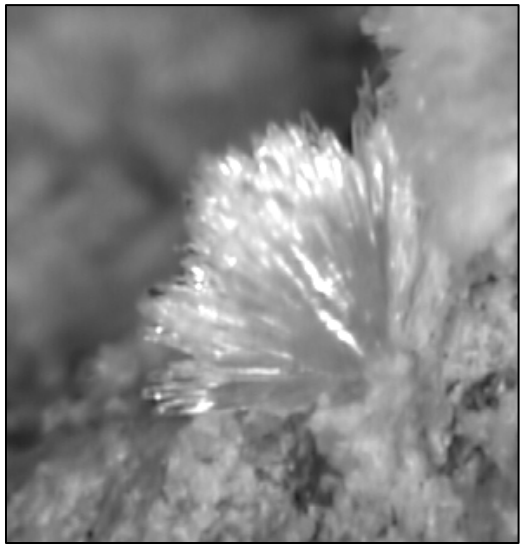

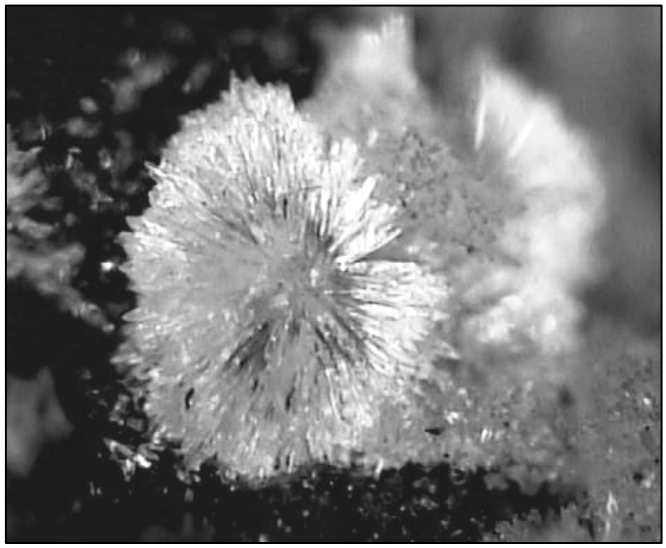

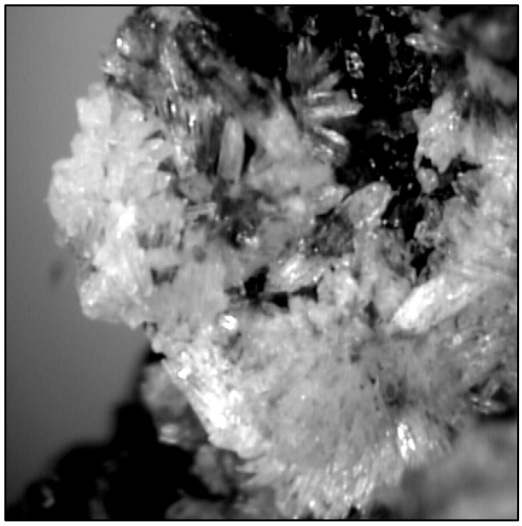

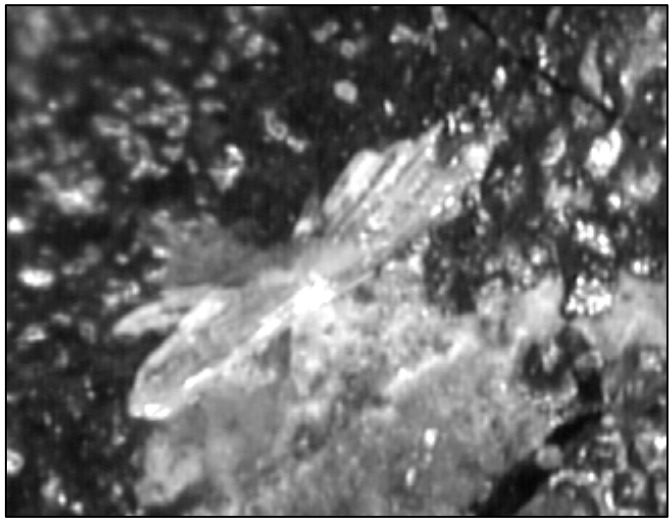

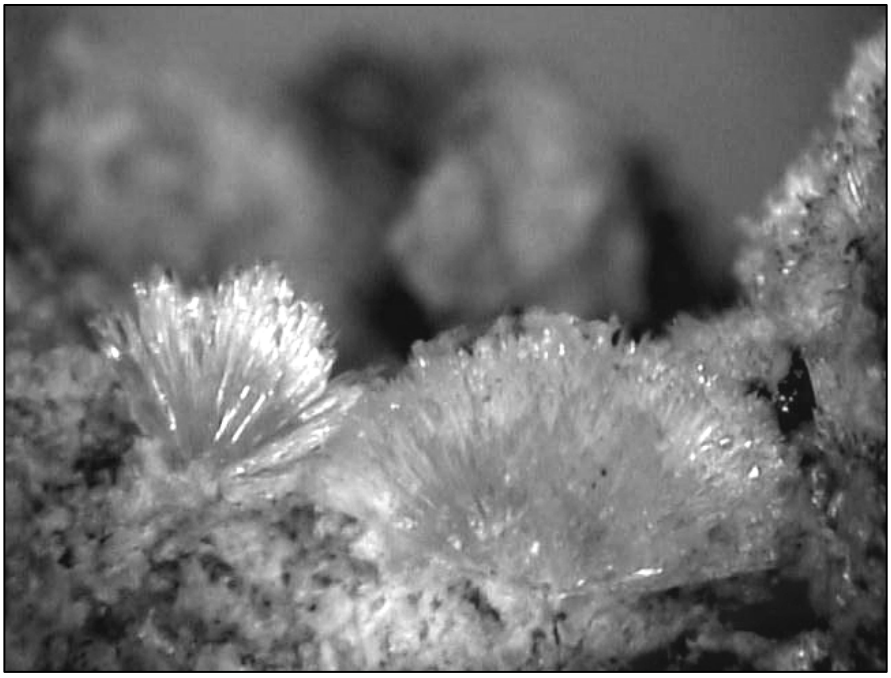

Scholziet van Richelle, Liège, België. Verzameling Rik Dillen. Foto's Rik Dillen en Annick Dhont Aggregaatjes tot 0.5 mm

De Reaphook Hill (letterlijk vertaald: de sikkel-heuvel), met een respectabele hoogte van 180 m boven de omringende vlakte, ligt op een kleine 500 km ten noorden van de Zuid-Australische stad Adelaide. De streek wordt "bevolkt" door een paar herders, een paar duizend Merino-schapen, wilde geiten, kangoeroes, emoe's, en fosfaatmineralen. Het klimaat is er bijzonder bar, met 15 cm regen per jaar. De temperatuur varieert er van onder het vriespunt in de winter tot meer dan 45°C in volle zomer.

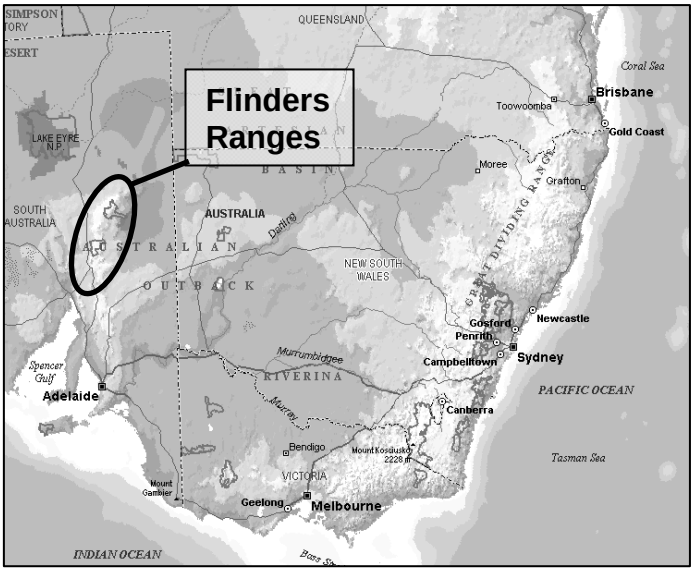

De eerste verweerde scholzietspecimens werden ontdekt in de jaren zestig, bij exploratietochten door de Zuid-Australische Geological Survey. Er werd nogal wat onderzoek verricht naar dit interessante zinkvoorkomen, maar de omstandigheden waren van die aard dat het nooit tot een serieuze exploitatie is gekomen. Je moet er rekening mee houden dat het dichtstbijzijnde dorp 145 km ver is.

Scholzietkristallen van Reaphook Hill, Flinders Ranges, South-Australia. Foto Roland Goodgame. URL : www.crystalhopper.com.au/page4.htm

Vers water moet aangebracht worden via nagenoeg onberijdbare virtuele wegen deels door droge rivierbeddingen, die dan weer in het regenseizoen plots kunnen veranderen in donderende modderstromen. Het hoeft je dan ook niet te verwonderen dat er niemand iets tegen heeft dat je er mineralen gaat zoeken... Daardoor komt het wellicht ook dat je zo moeilijk aan wat foto's van de omgeving geraakt !

Naast centimeterlange scholzietkristallen werden er de volgende mineralen aangetroffen, waarvan sommige ook op een aantal specimens die aangeboden worden kunnen voorkomen : tarbuttiet, parahopeiet, collinsiet, switzeriet, phosphophylliet, rockbridgeiet, smithsoniet, hemimorphiet, cryptomelaan, chalcophaniet, psilomelaan, manganiet, pyrolusiet en sideriet

Bibliografie

Fransolet A.M., Jedwab J., Van Tassel R. (1974), "La scholzite de richelle, minéral nouveau pour la Belgique", Ann. Soc. Géol. de Belg. 97(2), 321-330.

Fransolet A.M., Jedwab J., Van Tassel R. (1974), "Inventaire minéralogique de Richelle, Belgique", Ann. Soc. Géol. de Belg. 97(2), 23.

Hill R. J., Johnson J.E., Jones, J.B. (1973) "Scholzite and other phosphate minerals from Reaphook Hill, South Australia", Neues Jahrb. Min., Mh., 1-7

Hill R.J., Milnes A.R. (1974), "Phosphate minerals from Reaphook Hill, Finders Ranges, South-Australia", Mineral. Mag. 39, 684-695.

Johns R.K. (1972), "Reaphook Hill Zinc Prospect", S. Austr. Geol. Survey Rep. Invest. 37, 40-45

Johnston C.W., Hill R.J. (1978), "Zinc phosphates at Reaphook Hill, South-Australia", Min. Record 9(1), 20-24..

Melon J., Bourguignon P., A.-M Fransolet (1976), "Les minéraux de Belgique", Ed. G. Lelotte, Dison, België, 172-173

Priday, R. (2001), "Colorado", Geonieuws 26(10) 233-241.

Strunz H. (1950) "Scholzit, eine neue Mineralart", Fortschr. Miner. 27, 31.

Strunz H., Tennyson C. (1956), "Kristallographie von Scholzit", Zeitschr. Krist. 107, 318-330.

Sturman B.D., Rouse R.C., Dunn P.J. (1981), "Parascholzite, a new mineral from Hagendorf, Bavaria, and its relationship to scholzite", Am. Mineral. 66(7-8), 843-851.

Weiner K.-L., Hochleitner, R. (1998), "Steckbrief : Scholzit und Parascholzit", Lapis 23(11), 8-11.

Dankwoord - acknowledgements

Wij zijn dank verschuldigd aan Ron Gibbs, Roland Goodgame en Lee Tzerlin voor het ter beschikking stellen van de foto's van scholziet.

De titelfoto is van Lee Tzerlin, URL www.ezgo.com.tw/lee1836/159.htm

We owe our sincere thanks to Ron Gibbs, Roland Goodgame and Lee Tzerlin for the autorisation to publish their web-photos of scholzite.